

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-790/23-T

Název	Základní škola T. G. Masaryka Opava, Riegrova 13 - příspěvková organizace
Sídlo	Riegrova 1385/13, Předměstí,746 01 Opava
E-mail	reditel@zstgm.opava.cz
IČO	47813300
Identifikátor	600142914
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Aleš Moravec
Zřizovatel	Statutární město Opava
Místo inspekční činnosti	Riegrova 1385/13, Předměstí,746 01 Opava Mírová 492/35, Předměstí,746 01 Opava Mírová 339/33, Předměstí,746 01 Opava
Inspekční činnost na místě	28. 3. 2023 – 31. 3. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů pro základní a zájmové vzdělávání.

Charakteristika

Základní škola T. G. Masaryka Opava, Riegrova 13 - příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny, školního klubu a školní jídelny - výdejny. Základní škola má dvě místa poskytovaného vzdělávání, a to Riegrova 1385/13 a Mírová 492/35 v Opavě. V základní škole se k termínu inspekční činnosti vzdělávalo ve 24 třídách 553 žáků, z toho je jedna třída zřízená podle § 16 odst. 9 školského zákona. Speciální vzdělávací potřeby byly diagnostikovány u 141 žáků, z toho 18 žáků mělo vypracováno na základě doporučení školského poradenského pracoviště individuální vzdělávací plán. Ve škole se vzdělávalo 20 žáků s odlišným mateřským jazykem. V šesti odděleních školní družiny v samostatné budově na ulici Mírová 339/33 v Opavě bylo k datu inspekční činnosti zapsáno celkem 156 žáků prvního stupně základní školy a ve školním klubu 70 účastníků zájmového vzdělávání. Školní stravování je zajišťováno smluvně ve vlastních školních jídelnách - výdejnách. Informace o dění ve škole jsou zveřejňovány na přehledných webových stránkách školy zstgmopava.cz.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy působí ve funkci od srpna 2013, při vedení organizace vychází z reálné koncepce rozvoje školy, získaných zkušeností a dovedností. Důraz klade na příznivé pracovní klima, podporu vzdělávacích podmínek a postupnou obnovu materiálního vybavení. Vybrané kompetence účelně delegoval na své zástupkyně pro první a druhý stupeň základní školy. Aktuální informace jsou zaměstnancům předávány prostřednictvím školního informačního systému, při osobním kontaktu nebo na pravidelných pracovních poradách a jednáních pedagogické rady. Současné složení pedagogického sboru umožňuje v požadovaném rozsahu naplňovat platné školní vzdělávací programy. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je zaměřeno na prohlubování odborné kvalifikace, zohledňuje individuální zájmy vyučujících a nabídku vzdělávacích institucí.

Vedení školy za podpory zřizovatele průběžně usiluje o zkvalitňování materiálních podmínek, přesto budova na ulici Riegrová 1385/13 vyžaduje značné investiční prostředky do vnitřních prostor a na obnovu venkovní fasády. Zázemí pro výuku tělesné výchovy je také nedostatečné, především nevyhovující tělocvična s nízkým stropem na ulici Mírová 492/35 a asfaltové hřiště na ulici Riegrová 1385/13. Škola používá pro některé atletické disciplíny areál blízkého parku. Od minulé inspekční činnosti v roce 2015 probíhá postupná obnova didaktické techniky a pomůcek, především pro technické a přírodovědné vzdělávání. Všechny vnitřní prostory jsou vkusně vyzdobeny výtvarnými pracemi žáků a didaktickými materiály. Na chodbách jsou vytvořeny odpočinkové zóny, které slouží nejen o přestávkách, ale také během vyučovacích hodin i k individuálnímu vzdělávání žáků. Ve škole aktivně pracuje žakovská samospráva, která se podílí na plánování i organizování řady tradičních nebo příležitostných akcí.

Školní družina využívá ke své činnosti vlastní prostory v ulici Mírová 339/33. Každé oddělení má místnost s vhodným nábytkem, velkým výběrem pomůcek a materiálů pro zájmové činnosti. Součástí jsou i dvě samostatné herny. Školní klub má vlastní prostory v budově na ulici Riegrová 1385/13. Pro svou činnost využívají obě školní zařízení i další prostory školy.

Škola vytváří dobré předpoklady pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků. Zvýšená úrazovost souvisí s důsledností evidence a je ovlivněna vyšším počtem úrazů v hodinách tělesné výchovy. Ve spolupráci se Slezskou univerzitou v Opavě, Českým červeným křížem

a zřizovatelem se zaměřuje na prevenci v oblasti poskytování první pomoci a předcházení úrazům.

Vícezdrojové financování a zapojení do projektů umožňuje úspěšně realizovat školní vzdělávací programy. Ředitel školy účelně hospodaří s finančními prostředky, které využívá pro realizaci strategických oblastí rozvoje školy a jejich priorit zaměřených na vybudování zázemí pro žáky, inovaci prostor a zkvalitnění výchovy a vzdělávání.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitační činnost proběhla napříč ročníky na prvním i druhém stupni u přítomných učitelů. Společným znakem výuky i souvisejících činností byla přátelská atmosféra a vzájemný respektující vztah mezi vyučujícími a žáky, s důrazem na dodržování dohodnutých pravidel. Výuka byla dobře promyšlená, připravené úkoly byly vyváženým způsobem rozděleny na procvičování, prohlubování znalostí a probírání nového učiva. Vzdělávací cíle byly ve většině případů žákům sděleny v úvodu vyučování nebo si je žáci sami na závěr hodiny vyvodili. Při organizaci činností v hodinách převažovalo především činnostní učení doplněno o samostatnou práci žáků, ojediněle se vyskytla účelná práce ve skupinách.

Sledované hodiny na prvním stupni měly většinou potřebný spád a byly metodicky dobře vedené. Po úvodní motivaci se promyšleně střídaly odlišné formy výuky a pestré metody, které udržovaly pozornost žáků a poskytovaly jim příležitost aktivně se zapojit do výuky. Ke zvýšení názornosti přispívalo účelné používání didaktických učebních materiálů a pomůcek. Výuka umožňovala žákům upevnit si již získané vědomosti a uplatnit je při řešení jednoduchých problémových úloh, do kterých byly většinou účelně zakomponovány mezipředmětové vztahy. Dílčí pokroky vyučující průběžně podporovali slovním hodnocením a pochvalou za dosažený výkon. Žáci prokazovali při plnění zadaných úkolů schopnost zodpovědně přistupovat k samostatné práci. Učitelé pracovali se žáky celého spektra nadání a potřeb, žáky motivovali zařazením pestrých krátkých aktivit (doplňovačky, osmisměrky, básničky, říkadla, jazykolamy, rozcvičky apod.). Některé z užitých metod využívaly a rozvíjely kreativitu žáků. Pedagogové poskytovali žákům dostatek času k řešení úloh a častou zpětnou vazbu v průběhu výuky. Učitelé v hodinách vytvářeli podmínky, podněty a aktivní byli především žáci. Požadavky kladené na žáky byly přiměřené a srozumitelné, navazovaly na jejich znalosti z předcházejících hodin i osobní zkušenosti, v ojedinělých případech poukazovaly na souvislosti učiva s praktickým životem. Potřebnou názornost zabezpečovalo vhodné využití didaktických pomůcek, digitálních technologií s využitím interaktivních tabulí a učebních materiálů. Jen ojediněle byly však zařazeny úlohy na vyhledávání informací z různých zdrojů, jejich třídění a následné využití. Pokud se vyskytly obtíže, pedagogové žákům věnovali potřebnou péči a poskytli jim odpovídající pomoc. V závěru vyučovacích hodin bylo obvykle provedeno shrnutí hodiny učitelem a sebehodnocení žáky, jen v malé míře bylo využito vzájemné hodnocení.

Výuka na druhém stupni byla ve větší míře postavena na frontální komunikaci vyučujících se třídou a úkolech pro samostatnou práci žáků. Více prostoru by bylo vhodné věnovat zadávání úkolů vyžadujících vzájemnou spolupráci ve skupinách. Přiměřené a jasně formulované požadavky pedagogů vycházely z poznatků vyvozených v předchozích hodinách. Učitelé podněcovali žáky k úsilí plnit úkoly, většina žáků k nim zodpovědně přistupovala, jejich dílčí pokroky podporovalo průběžné slovní hodnocení. Potřebnou názornost vhodně podporovalo využití didaktické techniky a multimediálních výukových materiálů vyučujícími, což efektivně motivovalo žáky a usnadňovalo zpětnou vazbu při plnění zadaných úkolů. Příležitosti pro vyhledávání informací z různých zdrojů samotnými žáky však byly ojedinělé. Úroveň komunikace odpovídala věku žáků v konkrétních

ročnicích. Podnětné, ale méně časté bylo propojení probíraného učiva v souvislostech s praktickým životem a podněcování žáků ke kritickému myšlení. V závěru vyučovacích jednotek byl přiměřený časový prostor pro sebehodnocení nebo vzájemné hodnocení žáků. Stručné shrnutí bylo částečně provedeno i vyučujícím. Diferenciace spojená s rozdílnou náročností zadávaných úloh dle individuálních schopností žáků byla ve sledovaných hodinách uplatněna v menší míře, žáci většinou plnili úkoly se stejným stupněm obtížnosti.

Podpora žáků se speciálními vzdělávacími potřebami odpovídala charakteru a náročnosti vyučovacích hodin, většinou byla prováděna zodpovědně a potřebným způsobem. Vyučující dokázali reagovat na aktuální potřeby dotyčných žáků, v konkrétních případech efektivně využívali spolupráci s asistenty pedagoga. Velmi dobře byli zapojeni do výuky žáci s odlišným mateřským jazykem. Individuální přístup k žákům byl patrný ve třídě zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona. V některých hodinách byla výuka doplněna o dalšího učitele. Organizace těchto hodin byla na zvážení vyučujících podle jednotlivých podmínek dané třídy, buď tandemová výuka nebo rozdělení třídy na skupiny.

Vzdělávání ve školní družině bylo založeno na pestrých aktivitách vedoucích k využívání volného času. Tyto volené aktivity byly časově vyvážené a vycházely z individuálních potřeb, zájmu a nadání žáků, kteří byli účelně motivováni a průběžně pozitivně slovně hodnoceni, což přispívalo k vytvoření klidné a příjemné atmosféry. Na odpočinkové činnosti vhodně navazovaly činnosti řízené, které rozvíjely vzájemnou spolupráci účastníků. Při příznivém počasí bývají do odpoledního programu zařazeny aktivity ve venkovním prostředí. Ve školním klubu je zajišťováno smysluplné trávení volného času podle rozvrhu kroužků a zájmů účastníku vzdělávání.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Jednotliví učitelé ověřují úroveň dosažených znalostí, vědomostí a dovedností běžnými způsoby (ústní a písemné zkoušení, aktivita ve výuce). Škola zatím chybí ucelený systém pravidelného externího hodnocení, čímž částečně ztrácí zpětnou vazbu o tom, jak přínosná je práce, kterou učitelé věnují žákům, tzv. přidaná hodnota. Souhrnné výsledky vzdělávání za každé pololetí jsou projednávány na jednáních pedagogické rady. Žáci s rizikem neúspěšnosti jsou průběžně identifikováni, škola má pro ně zpracovanou strategii předcházení školní neúspěšnosti, kterou uplatňuje. V minulém školním roce 2021/2022 prospělo s vyznamenáním 55 % žáků, sedm žáků i přes individuální podporu ze strany učitelů neprospělo. V počtu výchovných opatření vysoce převažují motivační pochvaly a ocenění nad opatřeními k posílení kázně, sníženým stupněm z chování bylo hodnoceno minimum žáků. Podobné výsledky byly zaznamenány i v předchozích školních letech. V případě neomluvené absence škola účinně spolupracuje se sociálním odborem, policií ČR a zákonnými zástupci. Informace o úspěšnosti žáků v navazujícím vzdělávání získává škola především při osobním kontaktu s absolventy. Škola ve spolupráci se žakovskou samosprávou a školním klubem se snaží u žáků rozvíjet klíčové kompetence především komunikativní, k učení, občanské, pracovní a sociální.

Žáci školy jsou zapojeni do širokého spektra individuálních i týmových soutěží (sportovních, vědomostních, uměleckých), do školních aktivit a projektů. Vzdělávací nabídku obohacuje součinnost školy s mnoha partnery. Cílená aktivní spolupráce se školami ve městě i okolí, místními spolky a organizacemi přispívají k sociálnímu a osobnostnímu rozvoji žáků.

Škola informuje zákonné zástupce prostřednictvím žakovských knížek, elektronického systému, formou konzultací a třídních schůzek i na neformálních setkáních. Svou činnost škola prezentuje na webových stránkách i v místním tisku.

Školní poradenské pracoviště efektivně pracuje ve složení dva výchovní poradci (včetně kariérového poradenství), dvě metodičky prevence, speciální pedagožka a školní psycholožka. Pravidelně se setkávají a konzultují podporu žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, postupy při prevenci školní neúspěšnosti a vedou si evidenci vývoje náročného chování žáků, v případě potřeby situaci bezodkladně řeší podle nastavených pravidel. Hlavní cíle preventivního programu jsou vhodně zapracovány do konkrétních témat ve výuce a průběžně naplňovány řadou aktivit během vzdělávacího procesu, přínosná je spolupráce s externími odborníky.

Školní družina a školní klub prostřednictvím nabízených aktivit žáky úspěšně motivuje k zájmovému vzdělávání a k aktivnímu trávení volného času. Škola realizuje pro žáky v odpoledních hodinách různorodé zájmové kroužky, jejichž nabídka odpovídá možnostem školy a je zaměřena na podporu jednotlivých kompetencí žáků. Nabídka těchto zájmových aktivit je žáky využívána a je pro ně přínosná.

Závěry

Vývoj školy

- Od minulých inspekčních činností v roce 2015 probíhá postupná obnova didaktické techniky a pomůcek, především pro technické a přírodovědné vzdělávání.
- Škola adekvátně reagovala na doporučení z poslední inspekční činnosti.

Silné stránky

- Využívání formativního hodnocení a sebehodnocení žáků je běžnou součástí výuky, tak jako činnostní učení.
- Empatický a vstřícný přístup pedagogů i ostatních zaměstnanců k žákům.
- Důraz na rozvoj klíčových kompetencí žáků.
- Aktivní zapojení žákovské samosprávy, školní družiny a školního klubu do činnosti školy.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Ojedinele jsou zařazovány vzdělávací strategie umožňující práci s více informačními zdroji, v minimální míře jsou žáci vedeni k širšímu pochopení souvislostí.
- Příležitostí ke zlepšení je vyšší míra diferenciací úkolů zohledňujících vzdělávací potřeby jednotlivých žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Rozvíjet schopnost žáků účelně využívat různé informační zdroje a častěji upozorňovat na souvislosti s reálnými situacemi.
- Využívat odlišnou náročnost zadávaných úloh vzhledem k individuální úrovni vědomostí a dovedností žáků.
- Ve spolupráci se zřizovatelem postupně zlepšovat materiálně technické podmínky pro vzdělávání.
- Zvážit možnost externího testování žáků za účelem zjištění přidané hodnoty školy.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 10 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Koncepční záměry rozvoje školy bez data
2. Školní vzdělávací programy platné ve školním roce 2022/2023
3. Školní matrika (vzorek)
4. Rozvrh vyučovacích hodin platný v době inspekční činnosti
5. Třídní knihy základní školy, školní družiny a školního klubu vedené ve školním roce 2022/2023 (vzorek)
6. Záznamy z jednání pedagogické rady (vzorek)
7. Dokumentace školního poradenského pracoviště (vzorek)
8. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (vzorek)
9. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2022/2023
10. Dokumentace vztahující se k finančním podmínkám školy a zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků pro školní rok 2022/2023 (vzorek)
11. Smlouva o zajištění školního stravování vč. Dodatku č. 1 a kalkulačního listu platného ve školním roce 2022/2023

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Karel Richter, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Monika Hanzelková, školní inspektorka

PaedDr. Ivana Marková, školní inspektorka

Mgr. Josef Navrátil, školní inspektor

Mgr. Jana Svačinová, školní inspektorka

Ing. Klára Kudlíková, kontrolní pracovnice

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.